

vexilotogie

104

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

vexilogie

104

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Roman Klimeš - Pavel Fojtik

SYMBOLY BRITSKÝCH ZÁVISLÝCH ÚZEMÍ V ČÍNĚ

V současné době poutá pozornost celého světa jedna z posledních a zároveň nejznámějších britských kolonií Hongkong. Se změnou statutu se na scéně objevily i nové symboly tohoto území, a proto jsou následující řádky rekapitulací historického vývoje hongkongských symbolů. Hongkong však nebyl v minulosti jedinou britskou državou v této oblasti. Britská koruna spravovala po tří desetiletí také oblast města Wej-chaj-wej. I toto území mělo vlastní symboly, u nás poměrně málo známé. Pro úplnost tématu je připomínáme také.

Wej-chaj-wej

Čínské město Wej-chaj-wej (dnes Wej-chaj/Weihai) na Šantungském poloostrově (čínsky Šan-tung pan-tao/Shandong bandao) při vstupu do Pochajského zálivu (Po-chaj/Bo-Hai) bylo v letech 1894 - 1895 obsazeno Japonci jako výsledek čínsko-japonské války. Na základě čínsko-britské dohody z 1. července 1898 bylo pronajato Velké Británii. Území obsahovalo kromě města Wej-chaj-wej také asi desetkilometrové zázemí a některé přilehlé ostrovy. Na ploše 285 čtverečních mil žilo v roce 1911 147 177 obyvatel. Správním centrem území se stal Port Edward. Zpočátku stál v čele správy pronajatého území starší námořní důstojník (Senior Naval Officer) místní stanice a v roce 1899 byla správa převedena na vojenského a civilního komisaře odpovědného válečnému úřadu (War Office). Od 1.1.1901 bylo území převedeno do pravomoci koloniálního úřadu (Colonial Office) a bylo spravováno podle vládního nařízení (Order in Council).

Obr. 1

z 24.7.1901 komisařem (Commissioner). Již na konferenci ve Washingtonu v letech 1921 - 1922 se Čína neúspěšně dovolávala vrácení Wej-chaj-weje. Zpět Číně připadlo až na základě Nankingské dohody z 18. dubna 1930.

Emblémem území Wej-chaj-wej (anglicky zvaným "badge") byl kruhový disk s párem mandarinských kachen hasicích žízeň na břehu vodního toku (obr. 1). Celý výjev je v přirozených barvách. Podle dostupných vyobrazení jsou barvy tohoto historického symbolu následující. Kachni sameček má bílé tělo s hnědými křídly, bílou nahore nazelenalou hlavu, červený zobák a žluté nohy. Samička je bílá a světle hnědá, tečky a čárky na jejím těle jsou černé. Břeh, na kterém oba ptáci stojí, je světle zelený s tmavším zeleným rákosím. Vodní tok je velmi jasně modrý a odlesky ve vodě jsou hnědé. Horní část disku zobrazuje oblohu a je světle modrá. Kdy byl tento emblém zaveden, se nepodařilo zjistit.

Vlajkou tohoto území byla britská modrá služební vlajka (Blue Ensign) s emblémem tohoto území ve vlající části. Průměr disku činil 4/9 výšky (šířky) vlajky.

Britský komisař disponoval britskou státní vlajkou (Union Jack), v jejímž středu byl emblém území lemovaný zelenou girlandou.

Hongkong

Britská korunní kolonie Hongkong (angl. Hong Kong, čínsky Siang-kang/Xianggang, tj. "Vonná zátoka") na jižním pobřeží čínské pevniny se skládá z ostrova Hongkong (rozloha 75 km²), poloostrova Kowloon (čín. Tiou-lung/Jiulong, "Devět draků") a jeho zázemi, tzv. Nových území (New Territories), jakož i 234 dalších, z větší části neobydlených ostrovů (největším je Lan-tao. Lantau, čín. Ta-jü-šan/Da Yu Shan). Celková plocha této kolonie je 1077,7 km² a žije zde 5 542 869 obyvatel (1995). Úředními jazyky jsou angličtina a čínština. V kantonském dialekту se Hongkong piše Heung Kong. Hlavním městem bývala Victoria. V současné době je toto území označováno jako Central District (čín. Čung-chuan/Zhonghuan). Území Hongkongu bylo odtrženo od Číny v lednu 1841, což bylo o rok později potvrzeno Nankingskou smlouvou. Dne 5. dubna 1843 byl Hongkong oficiálně vyhlášen britskou kolonií. Další smlouvou z roku 1861 získala Velká Británie poloostrov Kowloon. Formování území kolonie bylo dovršeno smlouvou z 9. června 1898, na jejímž základě Čína Velké Británii pronajala na 99 let další rozsáhlé území a 235 ostrovů (rozpor s výše uvedeným počtem 235 ostrovů je dán skutečnosti, že v 90. letech 20. století

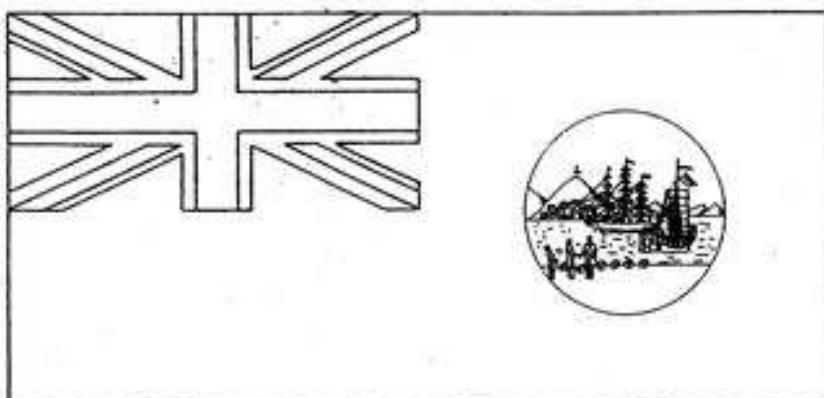
splynul Stonecutters' Island v důsledku navážky s Kowloonem). Pronajatá oblast dostala označení Nová území (New Territories). Během druhé světové války byl Hongkong, podobně jako Wej-chaj-wej, obsazen Japonci. Dne 1. července 1997 se stane Hongkong opět součástí Číny, ale na základě britsko-čínské smlouvy z roku 1984 by si měl podržet svůj dosavadní hospodářský a politický systém.

První vlajkový emblém, "badge", pro kolonii Hongkong (obr. 2) byl přijat až v roce 1869. Tvořil ho kruhový disk s přistavním výjevem v přirozených barvách. V popředí, v levé části výjevu, stály na nábřeží tři osoby, dva Číňané, z nichž jeden si podával ruku

Obr. 2

s třetí postavou, kterou byl Evropan. Za nimi bylo vidět šest beden čaje. Uprostřed emblému kotvila hnědá třístěžňová plachetnice se svinutými plachtami a britskou modrou služební vlajkou na zádi, vpravo plula čínská džunka s nákladem a vlajkou s čínským nápisem. V pozadí mořského zálivu bylo několik kopců, přičemž před největším z nich vlevo byla skupina budov, na kopci byla signální stanice (stožár se dvěma vodorovnými rameny, poněkud připomínající kříž). Celý výjev symbolizoval obchodní činnost. Emblém byl umístěn ve vlající části britské modré služební vlajky (Blue Ensign), kde měl průměr 4/9 šířky listu (obr. 3). Podle britských vexilogických zvyklosti se stejný vlajkový emblém, doplněný o zelenou girlandu, používal i ve středu Union Jacku jako vlajka guvernéra.

Obr. 3

Emblém byl vytvořen podle obrazu pečeti královny Viktorie z roku 1842. Na té měl poněkud jinou výtvarnou podobu, obsahově byl však stejný. Výjev na pečeti nebyl umístěn v kruhovém poli, ale na tvarovaném štitu, jehož dolní polovinu tvořily ozdobné akantové prvky a horní polovinu úplný královský znak Spojeného království. Kromě toho byl na pečeti text se jménem a zkráceným titulem panovnice a jménem kolonie. Stejné pečetní vyobrazení (avšak bez textu) nalézáme také na bankovkách vydaných Hong Kong and Shanghai Banking Company, Ltd. v r. 1865 i nástupnickou bankou Hong Kong and Shanghai Banking Corporation od r. 1867, a to naposledy dokonce u vydání v roce 1992 (!).

Vlajkový emblém se užíval jen krátkou dobu, protože k jeho výtvarnému provedení byly kritické výhrady. Již v roce 1871 byl do praxe zaveden nový badge podle novozélandského vzoru. Představovala ho pouze britská královská koruna nad černými písmeny H K v bílém kruhovém poli (obr. 4).

Ani tento emblém se neudržel příliš dlouho a v roce 1876, se souhlasem admirality z 24. května, se kolonie vrátila k původnímu vlajkovému emblému s přistavním výjevem. Od vyobrazení z roku 1869 se lišil ve zcela nepatrných výtvarných detailech (např. signální stanice na nejvyšším vrcholu se změnila na pouhý stožár, postavy měly mírně jiný postoj), které byly ve své podstatě bezvýznamné. Barvy emblému obvykle nebyly popisovány, podle vyobrazení v literatuře bylo nábřeží hnědé, levá postava měla zelený oděv s čínským kloboukem, prostřední postava měla světle modré kalhoty a žlutý

Obr. 4

kabát, pravá postava (Evropan) měla bílé kalhoty, fialový kabát a na hlavě cylindr. Bedny byly žluté. Mořská hladina i obloha měly přirozenou barvu, tj. převládala modrá. Obě plavidla byla hnědá, plachty na džunce žluté, stejně jako prapor s černým čínským nápisem na jejím stěžni. Vrcholy v pozadí byly hnědé, sídliště mělo zelený odstín. Tento vlajkový emblém, ačkoliv nebyl v Hongkongu příliš populární, se v nezměněné podobě udržel až do padesátých let 20. století.

Obr. 5

Dne 21. ledna 1959 obdržel Hongkong královským znakem (Royal Warrant) svůj vlastní znak (obr. 6). Jeho oficiální popis zní:

Obr. 6

malována červeně. Stejně tak není nutno popisovat například námořní korunku, která je vždy složena střídavě z plachet na stožáru a zadními starými korábům posazených na obroučce. Základna, na které štít stojí, se - až na nečetné výjimky - obvykle také neblazonuje, její podoba se necházá výtvarníkovi. Stuha hongkongského znaku se pravidelně zobrazuje zlatá s červeným písmem, ale není to předmět blazonu, a proto to není závazné.

V prosinci 1955 došlo k zásadní změně výtvarného pojetí celého přístavního výjevu (obr. 5). Na novém emblému měly všechny prvky podstatně realističtěji podobu a mnohem více se bližily původnímu obrazu viktoriánské pečeti. Spatřujeme zde v detailech i některé nové prvky, například na čínské džunce byla kromě zboží také zřetelně patrná posádka. Na pozadí bylo také mnohem méně kopců, kromě velkého (bez signální stanice či stožáru) byl tu jen jeden malý, o kterém se uvádí, že byl nakreslen omylem podle pukliny v původní pečeti. Novelizovaný vlajkový emblém se užíval poměrně krátkou dobu, protože již na sklonku padesátých let byly zavedeny zcela nové symboly kolonie.

"Stříbrný štít s vlnitou modro-stříbrnou pruhovanou patou představující vodu, se dvěma zlatými trojstěžňovými čínskými džunkami s rozvinutými zlatými plachtami a plujícími přiděmi k sobě; v červené cimbuřové hlavě štítu zlatá námořní korunka. Klenot: Na stříbrno-modré točenici rostoucí zlatý lev s královskou korunou přirozené barvy, držící v tlapách perlou rovněž přirozené barvy. Štitonoši: Vpravo zlatý lev s královskou korunou přirozené barvy, vlevo zlatý čínský drak. Na stuze pod štítem nápis HONG KONG."

Podle anglické heraldiky je královská koruna přirozeně ze zlata, posázená drahokamy všech barev a červeně podšitá. Také zbroj zvířete není nutno popisovat. U zvířat, která nejsou sama červená, je zbroj automaticky

Podle nedatovaného rozmnoženého letáku *Armorial bearings of Hong Kong*, který snad v sedmdesátých letech vydala Hongkongská turistická asociace, je symbolika znaku následující: Námořní koruna symbolizuje propojení kolonie s válečným a obchodním loďstvem. Cimbuří je připominkou bitvy o Hongkong v roce 1941 a džunky znamenají obchod na moři obklopujícím kolonii. Štitonoši (lev a drak) představují britský a čínský vliv v oblasti. Samotný zelený pažit obklopený vlnami je symbolickým náznakem ostrova Hongkongu. Perla symbolizuje kolonii. Publikace *Flag Badges, Seals and Arms of Hong Kong* uvádí navíc, že celý znak představuje britský vztah ke kolonii a její závislost na námořních cestách a obchodu. Klenot, zejména perla v tlapách lva, připomíná také skvostnou přírodu i prezdivku Hongkongu "Perla Orientu". Námořní koruna naznačuje propojení kolonie na válečné i obchodní loďstvo. Cimbuřový řez má symbolizovat bitvu o Hongkong v roce 1941. Znak vytvořil G.C.Hamilton a namaloval W.E.Jones.

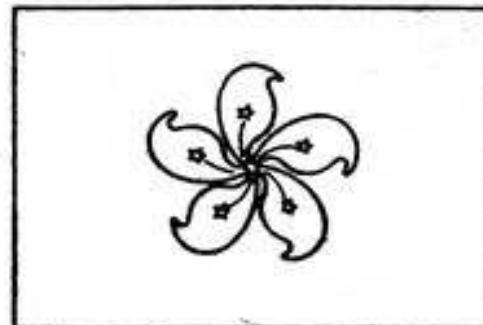
Vlajkou kolonie, která byla zavedena ve stejném roce jako znak, se stala britská modrá služební vlajka (Blue Ensign) s bílým diskem ve vlající části, na němž je umístěn znak kolonie. Průměr disku obnáší 4/9 šířky vlajky. Šířka k délce vlajky má tradiční poměr 1:2. Nová podoba vlajky Hongkongu byla úředně zavedena vládním nařízením 27. července 1959. Hned po zavedení nového znaku se však začala neoficiálně používat také tzv. červená služební vlajka (Red Ensign) určená pro civilní obchodní loďstvo. Původní emblém s přístavním výjevem se před zavedením nového znaku na červené služební vlajce patrně používal také. Pochopitelně se změnila opět i vlajka guvernéra a nový vlajkový emblém se znakem kolonie byl umístěn do středu britského Union Jacku, kde byl však navíc opět lemován zelenou girlandou.

Dne 1. července 1997 vstoupí v Hongkongu v platnost nové symboly, které byly schváleny již v roce 1990 při tvorbě nového základního zákona území. Dne 30. června minutu před půlnocí bude nejprve stažena hongkongská vlajka a poté Union Jack, minutu po půlnoci bude vztyčena čínská vlajka a po ní regionální vlajka (obr. 7).

Ta je popsána v článku 10 "Ústavy Zvláštní administrativní oblasti Hongkong Čínské lidové republiky". Její popis i popis emblému v českém překladu zni: "Regionální vlajkou Zvláštní administrativní oblasti Hongkong je červená vlajka s bauhinii, jež je ozdobená pěti hvězdami. Regionální emblém Zvláštní administrativní oblasti Hongkong je bauhinie umístěná uprostřed, vyzdobená pěti hvězdami a orámovaná slovy ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST SIANG-KANG ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY v činštině a slovy HONG KONG v angličtině."

Bohužel jsou tyto popisy neúplné, a proto je doplňujeme takto: Vlajka má poměr stran 2:3 (jako vlajka Čínské lidové republiky) a jsou na ní prvky ze znaku. Vlajkový list je červený, bauhinie bílé barvy je uprostřed. Květina je

W/R

Obr. 7

Obr. 8

ozdobena pěti červenými pěticípými hvězdami a červenými stonky.

Emblém (obr. 8) tvoří červený disk s bílou, uprostřed umístěnou květinou bauhinie, která je ozdobena pěti malými pěticípými hvězdičkami. Vnější mezikruží je bílé s červenými opisy "Zvláštní administrativní oblast Siang-kang Čínské lidové republiky" (nahoře, v čínštině) a "HONG KONG" (dole, v angličtině). Mezi opisy v čínštině a angličtině je umístěna malá červená pěticípá hvězdička.

Bauhinie je druhem pnoucí liány s květy podobnými orchidejím, v angličtině je označována jako "orchid tree". Je pojmenována podle bratrů Jeana a Gasparda Bauhinů, proslulých švýcarských lékařů a botaniků. Kvete pouze jeden den v roce. Regionální vlajka představuje vlast a bauhinie na ní Hongkong a skutečnost, že toto území je neoddělitelnou částí Číny. Hvězdy symbolizují lásku obyvatel Hongkongu k Číně. Červená a bílá vyjadřují princip "jeden stát, dva systémy".

Literatura:

- Flaggenbuch. Berlin, Oberkommando der Kriegsmarine 1905 (Großbritannien und Nordirland).
The Statesman's Year-Book. Statistical and Historical Annual of the States of the World for the Year 1919. London, MacMillan and Co. 1919, s. 113, 177.
The Colonial Office List for 1924, s. 223, 447, 790.
WHEELER-HOLOHAN, V.: Manual of Flags incorporating Flags of the World by W.J. Gordon. London 1933, s. 72.
Flaggenbuch. Berlin, Oberkommando der Kriegsmarine 1939, s. 74 (Großbritannien und Nordirland XIV).
Royal Warrant (královské znakové privilegium z 21. 1. 1959).
HAMILTON, G.C.: Flag Badges, Seals and Arms of Hong Kong. Hong Kong 1963.
Armorial Bearings of Hong Kong. Hong Kong Tourist Association (nedat.).
Fact Sheet. Hong Kong. British Information Service. London 1976.
Wei-Hai-Wei (China), Vexillinfo 1989, č. 108, s. 41.
New Flags: Hong Kong. Flagmaster 1989, č. 064/065, s. 7.
The Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China.
Oficiální barevné vyobrazení vlajky a znaku (1990).
The Hong Kong Flag. Informační list vlády Hong Kongu.
VISSER, Derkwijs: Flaggen, Wappen, Hymnen. Augsburg. Battenberg Verlag 1994, s. 148 - 149.
The regional flag and regional emblem of the Hong Kong SAR (1997).

The article describes flag badges and flags of Wei-Hai-Wei and Hong Kong.

Michail Vladimirovič Revnivcev

VLAJKY A ZNAKY KRAJŮ, OBLASTÍ A AUTONOMNÍCH OKRUHŮ RUSKA (2. část)

Saratovská oblast

Dne 1. září 1996 se v Saratovské oblasti konaly volby gubernátora (představitele oblastní administrativy). Vítěz voleb D. F. Ajakov hned 6. září 1996 svým usnesením č. 710 schválil zákon Saratovské oblasti "O znaku a vlajce Saratovské oblasti". Zákon přijala oblastní duma usnesením č. 30-445 dne 5. září a platí od jeho otištění v novinách *Saratovskije vesti* dne 7. září 1996.

Oficiální nástup D.F.Ajackova do úřadu proběhl již pod rozvinutou vlajkou Ruské federace a Saratovské oblasti. V článku 8 zákona je vlajka (obr. 1) popsána takto: "Vlajka Saratovské oblasti má dva vodorovné pruhy, dolní červený a horní bílý v poměru 1:2. Ve středu bílého pruhu je na obou stranách znak Saratovské oblasti (obr. 2). Jeho šířka na vlajce odpovídá 1/4 délky vlajky. Poměr šířky k délce je 2:3." Podle článku 3 zákona "má znak Saratovské oblasti modrý štit s poměrem šířky k výšce 8:9. Na něm jsou tři stříbrní jeseteři (*Acipenser ruthenus*, M.R.) seskupeni do tvaru vidlicového kříže. Štit je obklopen dubovými zlatými listy ovinutými tmavě modrou (ve skutečnosti světle modrou - M.R.) stuhou." (1). Veškeré pokusy autora tohoto článku zjistit jméno autora návrhu vlajky a její symboliky nebyly dosud úspěšné. Dalo by se předpokládat, že dolní pruh vlajky Saratovské oblasti bude modrý, aby symbolizoval řeku Volhu, na níž leží Saratov. Nelze však vyloučit, že autor vlajky navrhl tento pruh červený, aby vyjádřil vztah Saratovské oblasti k tzv. "rudému pásu Ruska" - skupině krajů a oblasti Ruské federace, v nichž většina obyvatel při volbách v prosinci 1993, v prosinci 1995 do státní dumy a v červnu 1996 při volbě prezidenta podpořila komunistické kandidáty.

Obr. 1

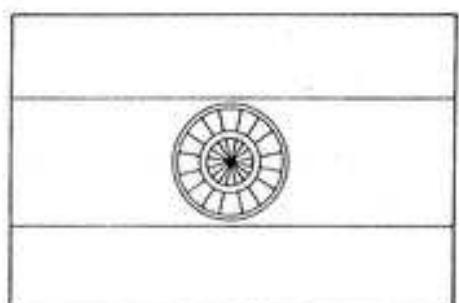

Obr. 2

Znak Saratovské oblasti je jedním z nejstarších v Rusku. Vytvořil jej v letech 1724-1727 první heraldik v Rusku piemontský hrabě Francisco de Santi. Dne 23. srpna 1781 jej schválila císařovna Kateřina II. Veliká za znak Saratovského místodržitelství a od r. 1797 za znak Saratovské gubernie. Podle zvyku platného v Rusku užívalo město, které bylo centrem gubernie, znak gubernie. Popsán byl jako "modré pole se třemi jesetery, kteří tak připomínají hojnost na tomto území". Dne 5. července 1878 byl znak Saratovské gubernie ozdoben carskou korunou a obklopen zlatými dubovými listy. Ty byly převázány modrou stuhou Řádu svatého Ondřeje, nejvyššího rádu Ruské říše. (2)

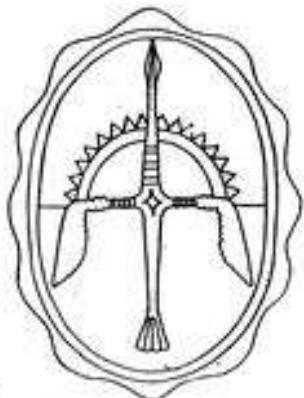
Evenkovský autonomní okruh

Dne 23. března 1995 přijal zákonodárný *suglan* Evenkovského autonomního okruhu ustanovení č. 83-3 "O vlajce Evenkovského autonomního okruhu". Podle popisu a barevné kresby vlajky (obr. 3), která je v příloze k usnesení, má vlajka tři vodorovné pruhy, světle modrý, bílý a tmavě modrý, v poměru 27:34:27. Ve středu vlajky na bílém pruhu je tradiční kulatý červený kobereček Evenků zvaný *kumalan* a symbolizující slunce. V něm je bílé slunce s osmi paprsky. Barvy pruhů vlajky jsou

Obr. 3

základní barvy polárního dne a polární noci. Poměr šířky k délce vlajky je 2:3. Ve stejný den bylo přijato ustanovení č. 82-3, které přineslo popis a

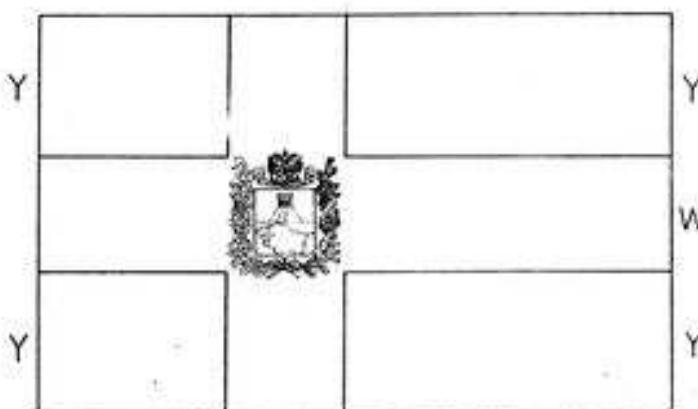

Obr. 4

soutěže na znak a vlajku této administrativní jednotky. Zvítězily návrhy skupiny výtvarníků V.N. Solovjeva, T.N. Solovjevové a I.N. Postnikovové. Ve stejný den státní duma přijala usnesení č. 171-II "O znaku Stavropolského kraje" a usnesení č. 172-II "O vlajce Stavropolského kraje", jimiž schválila kresby obou symbolů, jejich popisy a příslušná nařízení. Začátek platnosti nových symbolů byl stanoven na 1. ledna 1995.

Stavropolský kraj

Dne 29. prosince 1994 byly usnesením Státní dумy
Stavropolského kraje č. 170-II GDSK zveřejněny výsledky

Obr. 5

vlnky je 2:3. Štit znaku Stavropolského kraje je přičně dělený. Horní část obsahuje znak Stavropolské gubernie z r. 1878 (3) - v modrém poli na vrcholu stříbrné hory zlatá pevnost, k jejímž vratům vede cesta. Nad vraty je pětiúhelník, symbol obrany a ochrany (v letech 1878 až 1917 byl štit znaku Stavropolské gubernie zelený a nad zlatou pevností byla stříbrná pěticípá hvězda).

V dolní modré části štítu znaku Stavropolského kraje je zlatá stylizovaná silueta mapy Stavropolského kraje. V místě, kde leží Stavropol, je bílý latinský kříž, pod nímž prochází černá tenká linka označující 45. stupeň severní šířky. Číselný údaj je bíle uveden v levé části modrého pole. Štít je obklopen věncem ze zlatých dubových listů a pšeničných klasů, který je propleten bílo-modře-červenou stuhou v barvách státní vlajky Ruska. Nad štítem je zlatý dvouhlavý orel ze státního znaku Ruské federace (4).

Podle častých televizních reportáž z míst bojů v Čečenské republice užívaly ozbrojené sily Ruské federace vlajky Stavropolského i Krasnodarského kraje ve velkém počtu.

(Přeložil ing. A. Brožek)

1986

Poznámky:

(1) Xerokopie autentických textů laskavě zaslal předseda výboru Dumy pro zákonnost, potirání přestupků, bezpečnost a ochranu osobních práv N.S. Makarevič dopisem č. 251 z 18.9.1996.

(2) V současné době se v Ruské federaci neužívá takového rádu ani žádného jiného, který by měl světlou nebo tmavomodrou stuhu.

(3) Podle knihy P.P. von Vinklera: Gerby gorodov, gubernij, oblastej i posadov Rossijskoj Imperii, vnesennyje v Polnoje sobranie Zakonov s 1649 po 1900 god. Sankt-Peterburg 1900, s. 190.

(4) Xerokopie autentických textů usnesení, barevné a černobílé kresby vlajky a znaku laskavě zaslal I.I. Čalanov ze Státní dumy Stavropolského kraje dopisem č. 13-10/885 z 10.5.1995.

Obr. 6

The 2nd part of the article about flags and arms of the Russian provinces, regions and autonomous districts written by M.V.Revnivcev brings the information about symbols of Saratov region, Evenki autonomous district and Stavropol province. The author believes that the red stripe on the flag of Saratov region may remember the fact that most population voted for Communists in elections of 1993, 1995, and 1996. The flag of Evenki district shows a traditional red carpet called kumalan which stands for the Sun. Colours of the stripes symbolize the Polar day and night. The cross on the flag of Stavropol province reminds the name of the town (derived from Greek words meaning the Town of the Cross). Yellow stands for the southern part of Russia, its wealth and fertility.

26. VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE VEXILOLOGICKÉHO KLUBU

V horkém sobotním odpoledni se dne 17. května 1997 za účasti 27 členů a 4 hostů při třech omluvených absencích sešla 26. výroční členská schůze, aby zhodnotila činnost klubu po 1. českém národním vexilogickém kongresu. Ve snaze vyhovět připominkám z minulých let, aby byl vytvořen dostatečný prostor pro výměnu vexilogických zkušeností, rozhodl výbor usporádat v Historickém muzeu Armády ČR neformální setkání účastníků VČS spojené právě s takovou výměnou zkušeností již od 10.00 hodin, zatímco oficiální jednání VČS bylo zahájeno od 13.00 hodin.

Svou zdravici a připominkou počátků formování klubu, který letos 29. ledna oslavil 25 let své existence, schůzi otevřel předseda klubu doc. dr. L. Mucha, CSc. Vzpomněl prvních osobních i korespondenčních kontaktů s heraldiky a vexilogickými, kteří reagovali na jeho rubriku v geografickém měsíčníku Lidé a země a stali se zakládajícími členy klubu.

Těmto vzpomínkám věnujeme ještě bližší pozornost v příštím čísle Vexilogie při příležitosti významného životního jubilea doc. Muchy.

Se zprávou o činnosti klubu a jeho hospodaření od 25. výroční členské schůze vystoupil hospodář mgr. P. Fojtík. Po opětovném poděkování ing. P. Exnerovi a Středisku vexilogických informací za úspěšnou organizaci a svrchované důstojný průběh 1. českého národního vexilogického kongresu se mgr. Fojtík soustředil na problémy spojené s umístěním klubovny. Partnerský Klub přítel Žižkova na jaře minulého roku nabídl přestěhování do budovy společnosti Inženýring dopravních staveb s podmínkou, že se budeme podílet na úhradě nájemného. Protože taková podmínka byla pro klub nepřijatelná, bylo s vedením KPŽ časem dohodnuto, že finanční dotace Obvodního úřadu v Praze 3 se bude vztahovat i na nás a KPŽ nás přijme do své klubovny. Za to jsme vlastními silami a na vlastní náklady přestěhovali zařízení klubovny do nových prostor v Sabinově ulici na Žižkově. Přestože to znamenalo, že oficiálním nájemníkem v prostorách IDS bude pouze KPŽ, s tímto řešením jsme souhlasili. Protože vedení OÚ Praha 3 přislibilo finančně pokryt i naš podíl na nájemné při prodlužování smlouvy v červnu tohoto roku, považovali jsme celou záležitost za vyřízenou. Jelikož se jevi jako reálné, že KPŽ bude v tomto roce rozpuštěn, požádal výbor VČS o souhlas s uzavřením příp. nové nájemní smlouvy za předpokladu, že náklady nájmu budou hrazeny OÚ.

Přes tyto problémy bez přerušení probíhala příprava a distribuce 4 plánovaných čísel zpravodaje, obsahu čísel 71-100, 2 Vexilkontaktů a zvláštní přílohy k Vexilogii č. 102 (Státní znaky republik Ruské federace), kterou obdrželi členové v březnu tohoto roku. Zároveň pokračovala aktivní činnost 4 členů klubu v Podvýboru pro heraldiku Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR při schvalování nových symbolů českých měst a obcí. Několik našich členů (Louda, Tejkal, Černý) se dokonce aktivně účastnil jejich navrhování. Na pultech knihkupectví se objevily i dvě publikace s vexilogickou tematikou, na jejichž vzniku se podíleli členové VK - Státy a území světa (V. Liščák a P. Fojtík), resp. Vlajky světa (překlad A. Brožek). P. Exner a J. Tenora vydali první díl vynikajícího Vexilogického lexikonu a první z nich dokončoval i přípravu sborníku přednášek z 1. ČNVK, který bude po prázdninách expedován účastníkům kongresu, event. dalším zajemcům, kteří si o něj výboru napišou.

Ke dni konání VČS měl klub 117 fyzických a 2 kolektivní členy, což umožnilo udržet výši členského příspěvku na r. 1997 na přijatelné výši, resp. pro kategorii seniorů (nad 60 let) zůstal příspěvek zcela nezměněn. Morálka placení členských příspěvků byla slušná, i když jsme museli poměrně hodně členů upomínat. Šlo především o ty, kteří přes výslovou žádost nedodrželi termín adresy POSTE RESTANTE a peníze zasílali až v době, kdy již neplatila. Opět někteří členové zaplatili mnohem více (např. J. Dvořák a ing. V. Erban po 1.000 Kč), za což jim náleží upřímný dík výboru.

Poté, co revizor účtů K. Černý doporučil schválit předloženou finanční zprávu a návrh rozpočtu na r. 1997 a J. Martykán seznámil účastníky VČS s obsahem dohod o spolupráci s pěti zahraničními vexilogickými společnostmi a s připravovaným setkáním českých a německých vexilogů, otevřel předseda klubu diskusi. Prezident Světového střediska pro studium vlajek v Bonnu R. Klimeš nabídl svou pomoc s překladem příspěvků či vystoupení na uvažovaném setkání českých a německých vexilogů, jakož i upozornil na zpozdění v otiskování svých článků, které nabídl redakční radě. Otázkám způsobu placení se věnovali J. Tomsa a P. Hlaváček, kteří doporučovali zřízení účtu VK u peněžního ústavu (dost nákladné), resp. předvyplňování složenek (značně pracné). Ve svých vystoupeních se V. Nenáhla dotkl otázky znovuvydávání vexilogických dopisů a aktualizace publikace Státy a území světa, zatímco J. Tenora vyzdvíhl skutečnost, že do jednoho roku od konání 1.

ČNVK je dáván do tisku jeho sborník, přičemž u sborníků z mezinárodních kongresů se na ně čeká mnoho let.

V odborné části VČS vystoupil nejprve tajemník J. Hubka s vexilogickými novinkami a po něm R. Klimeš s dalšími doplňujícími údaji. S vlajkami 19 nejznámějších soukromých států poprvé na veřejnosti vystoupil jejich znalec P. Fojtík, zatímco R. Klimeš informoval o svých bádáních kolem vlajky země moravsko-slezské.

Na závěr úspěšného a živého jednání 26. výroční členské schůze, jež přimělo dva zúčastněné hosty ke vstupu do VK, přijali její účastníci toto usnesení:

- 1) Výroční členská schůze schválila:
 - a) zprávu o činnosti klubu v r. 1996,
 - b) zprávu o hospodaření v r. 1996, vč. zprávy revizora účtů,
 - c) návrh rozpočtu Vexilogického klubu na r. 1997,
- 2) Výroční členská schůze schvaluje dohody o spolupráci, uzavřené mezi Vexilogickým klubem na jedné straně a Německou vexilogickou společností, Ukrajinskou heraldickou společností, Ruským vexilogickým a heraldickým střediskem, slovenskou společností Heraldica Slovenica-HGV Klub a Slovenskou genealogicko-heraldickou společností při Matici slovenské na straně druhé.
- 3) Výroční členská schůze zmocňuje výbor Vexilogického klubu uzavřít nájemní smlouvu na pronájem klubovní místnosti za předpokladu, že nájemné bude uhraženo Obvodním úřadem v Praze 3.
- 4) Výroční členská schůze zvolila ing. Jaroslava Martykána oficiálním delegátem VK na zasedání valného shromáždění FIAV při příležitosti XVII. mezinárodního vexilogického kongresu v Kapském Městě.
- 5) Výroční členská schůze ukládá výboru Vexilogického klubu projednat s Ministerstvem zahraničních věcí ČR možnost přispěvku (event. z prostředků PHARE) na účastnický poplatek a cestovné českých vexilogů na vexilogické akce v zahraničí.

-jm-

The 26th Annual General Meeting of the Vexillological Club was held on May 17th, 1997 to commemorate the 25th anniversary of the Club. After the opening speech of the Club's President Mr. Mucha, the annual report and financial questions were discussed. During the proceeding the signed agreements on co-operation between the Vexillological Club and the partner associations in Germany, Slovenia, Russia, Ukraine and Slovakia were ratified by AGM. To realize such an agreement with the German Vexillological Association a special meeting of German and Czech vexillologists in 1998 was announced by the board.

NOVÉ VLAJKY

Kongo

Když 18. května 1997 po mnohaměsíčním tažení proti vojskům diktátora Mobutua obsadila povstalecká armáda Spojenectví demokratických sil pro osvobození Konga-Zairu (ADFL) hlavní město Kinshasu a její velitel Laurent-Désiré Kabila se prohlásil prezidentem nově vyhlášené Demokratické republiky Kongo, bylo obnoveno používání modré vlajky se sedmi žlutými hvězdami z let 1960-1963. Jejím původním modelem byla vlajka Mezinárodní konžské společnosti (od 21.6.1877), která se stala symbolem i tzv. Nezávislého konžského státu (1885-1908) a vedle belgické trikolory kolonie Belgické Kongo (1908-1960). Tvořila ji

žlutá hvězda uprostřed modrého listu, která podle Henryho Mortona Stanleye (1841-1904),

známého novináře a cestovatele, jenž pro belgického krále Leopolda II. prozkoumal a v letech 1879-1884 anektoval velké části Konga, symbolizovala "světlo naděje v temnotě Afriky". Dlouhá tradice této vlajky a skutečnost, že v té době neexistovalo celostátní národně-osvobozeneccké hnutí, jehož symboliky by bylo možno použít při tvorbě symbolů nového státu, vedly k tomu, že při vyhlášení nezávislosti Konga 30.6.1960 se zcela automaticky sáhlo k tradiční vlajce

spojené s koloniální minulostí země. Prozatím vláda nového státu jenom svým rozhodnutím z 21.5.1960 přidala na pole šest malých zlatých hvězd - jednu za každou tehdejší provincii - podél žerdi, zatímco velká hvězda uprostřed měla symbolizovat jejich jednotu.

Protože jak administrativní reforma z r. 1960, členici zemi na 20 míst dosavadních šesti provincií, která měla zabránit silnému separatistickému hnutí (Katanga, Jižní Kasai), tak tzv. autentizace z r. 1971 reflektovaná ve změně názvu země byly spojeny s osobou svrženého prezidenta Mobutua, je logické, že se jeho odpůrci z ADFL při výběru symbolu pro svůj nový stát museli vrátit ještě před r. 1966. A to přesto, že současný název země konvenuje s obdobím 1966-1971. Stávající výklad obnoveného státního symbolu není zatím znám.

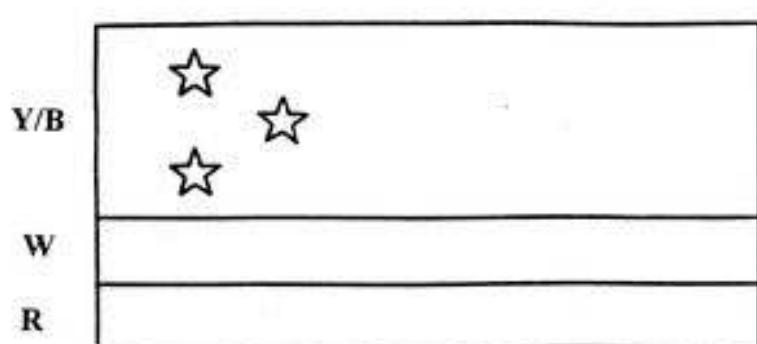
Tak jako v mnoha jiných případech afrických zemí, které se po svržení diktátorovských režimů a na cestě k pluralitní demokracii vracejí k původní symbolice, i Kongo opouští vlajku vnučenou mu režimem, který se tu s větším, tu s menším úspěchem snažil překonat dědictví koloniální minulosti.

(W. Smith, Flags through the Ages and across the World, Winchester 1975, s. 200-203.)

-jm-

Gagauzsko

Také tato autonomní součást Moldavska přijala 31. října 1995 novou vlajku. Z článků 1 a 2 zákona vyplývá, že je tvořena třemi vodorovnými pruhů, modrým, bílým a červeným, v poměru 3:1:1. Na modrém pruhu jsou v žerdové části tři žluté pěticípé hvězdy v rozích pomyslného rovnostranného trojúhelníka. Poměr šířky k délce je 1:2. Vlajka je v zákonu

popsána značně nevexilologicky. Uvádí se i vzdálenost středu první hvězdy k žerdi (30 cm), vzdálenost hvězd od sebe (30 cm) a průměr hvězd (15 cm), chybí však celkové rozměry vlajkového listu. Modrá barva připomíná bezmračné nebe a symbolizuje stálost, naději, dobrosrdečnost a oddanost lidu k vlasti. Bílá značí

mirumilovnost i kontinuitu humanitních tradic předků Gagauzů. Červená je symbolem

neústupnosti, velkomyslnosti a štědrosti obyvatel. Zároveň vyjadřuje jejich touhu po svobodě. Také každá z hvězd má symbolický význam. Dvě hvězdy pod sebou představují minulost a současnost lidu, zatímco třetí hvězda budoucnost. Jejich barva připomíná šlechetnost, mirumilovnost, čistotu, spravedlnost, stálost v úsili o dobro a shodu. Podobně nepřesně je popsán i znak přijatý zákonem 28. června 1996. Zobrazuje zlaté vycházející slunce v patě modrého, bíle lemovaného štítu. Přes jeho zlaté paprsky je položena bílá stuha s černým nápisem GAGAUZ YERI. Nad štítem jsou tři zlaté pěticípé hvězdy (1+2). Štit je obklopen věncem zlatých klasů ovinutých modrobíločervenou stuhou. Místo překřížení klasů je překryto zlatými vinnými hrozny se zelenými listy.

(Nařízeni o gagauzské vlajce z 31.10.1995.
Nařízeni o gagauzském znaku z 31.10.1996.
jednostránkový materiál nazvaný Vlajka Gagauzská - symbol mirumilovného Gagauzská.)

R. Klimeš

TURKMENISTÁN

Budování nové státnosti je spojeno mj. i s oslavami určitých svátků a dalších významných dní v životě každého mladého státu. Stejně tak turkmenský parlament loni navrhl vyhlásit 19. únor, na který připadají narozeniny prezidenta Saparmurada Nijazova, státním svátkem. Prezident tento návrh sice odmítl, souhlasil však s tím, aby tento den byl slaven jako Den státní vlajky. Již 1. února 1997 vydal dekret o tom, že turkmenská vlajka má zvěčnit politiku neutrality, ke které se země přihlásila v r. 1995. Podle prvního článku zminěného dekretu "je státní vlajka Turkmenistánu symbolem jednoty a nezávislosti národa a neutrality státu". Této myšlenky bylo dosaženo vypuštěním ozdobného prvku kolem spodního *gjolu* při dolním okraji vlajky a jeho nahrazením zkříženými olivovými ratolestmi v barvě značené Pantone 1735 (fuchsiově žlutá). Symbolizují neutralitu země a mirumilovné postoje Turkmenů, jejich tvar odpovídá tvaru ratolesti na vlajce Organizace spojených národů. Podle výkladu, poskytnutého k této zákonné úpravě turkmenským velvyslanectvím ve Washingtonu dne 14. února 1997, má na turkmenské vlajce bílý půlměsíc představovat víru Turkmenů v jasnou budoucnost, zatímco pět bílých hvězd připomíná 5 velájatů (Ahal, Balkan, Tašauz, Lebap a Mary), na které se jejich republika dělí.

-jm-

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Carole Lager: *L'Europe en quête de ses symboles*. Bern etc.: Lang, 1995. 125 s., 3 bar. il.
DEM 45,- ISSN 0944-2294

Autorka, Francouzka narozená v r. 1969, obhájila na ženevské univerzitě diplom v politických vědách. Jako asistentka na tamější katedře politických věd připravuje nyní svou doktorskou práci. Tematikou evropských symbolů se zabývá už delší dobu, vždyť na curyšském mezinárodním vexilogickém kongresu v srpnu 1993 přednesla velice zajímavé teze "Evropská vlajka: vývoj a symbolická interpretace".

Kniha je přehledně rozdělena do dvou kapitol a několika oddílů. Francouzština je čistá (dva překlepy na s. 26 jsou jedinou vadou na krásu), obsah i forma odpovídají všem vědeckým kritériím, aniž by tím utrpěla čtivost. V úvodu je pojem "symbol" velice pečlivě analyzován, jeho charakteristika, jeho funkce, prezentace více symbolů ve skupině a konečně jeho interpretace.

Těžiště knihy spočívá nesporně v 1. kapitole nejen pro nás, vexilogogy. Námět - vlajka pro Evropu - je pojednán jak z teoretické stránky, tak i historické a praktické. Evropská vlajka nemohla vzniknout jako mnoho národních vlajek, např. na základě znakových tinktur nebo livrejových barev. Hledání symbolu, který by vyjadřoval myšlenku, tradice, ideologické kořeny celého světadílu, bylo proto namáhavé a zdlouhavé. První dvě vlajky tohoto druhu byly navrženy soukromými společnostmi. Panevropské hnutí vzniklé roku 1923 mělo za emblém světlemodrou vlajku se žlutým kotoučem lehce posunutým k žerdi a opatřeným červeným průběžným křížem. Druhé hnutí vzniklé až po 2. světové válce mělo bílou vlajku s velkým červeným, později zeleným písmenem E, které vyplňovala celý prostor vlajky. Zatímco první vlajka byla pro Turky zcela nepřijatelnou kvůli kříži, druhá vlajka ztratila na vážnosti, jakmile se v ní viděly bílé spodky sušící se na zeleném trávníku.

Cesta tmavomodré vlajky s kruhem 12 žlutých hvězd ke všeobecně uznanému symbolu Evropy nebyla tedy snadná. Její vývoj začal už v roce 1950. Dočteme se o všech peripetiích, od debaty v komisi Evropské rady (např. o původně navržených 15 hvězdách, jedna tu však byla za Sársko, což Němce nesmírně popudilo), přes různé snahy Evropského parlamentu až po oficiální vztýčení vlajky 29. května 1986 tak, jak ji dnes známe.

Autorka podrobně analyzuje symboliku vlajky a jejich prvků, kruh, hvězdu a neměnný počet 12, barvy modrou a žlutou (zlatou). Mluví o "dokonalé" vlajce "geometricky, symbolicky i politicky". Tak dokonalá ovšem zase není, nesplňuje jedno kritérium. Může být totiž omylem vyvěšena nebo zobrazena i hlavou dolů, což je možné dost často vidět v novinách nebo náborových tiskovinách. Správně by každá hvězda měla ukazovat jedním cípem ven z kruhu, pak by to byla skutečně "perfektní" vlajka i z hlediska vexilogického.

Druhá kapitola je pro vexilogogy už méně zajímavá. Zabývá se evropskou měnou ("écu", při tisku brožury ještě zřejmě nebylo známo označení "euro"), hymnou, cestovním pasem, řidičským průkazem, evropskými slavnostmi a sportovními podniky. Škoda že francouzštinu dnes ovládá tak málo lidí. Pro vexilogii je totiž kniha přínosem.

jt

RŮZNÉ

Setkání českých a německých vexilogů

Na své výroční členské schůzi v Ansbachu v r. 1996 navrhla Německá vexilogická společnost uspořádat setkání českých a německých vexilogů na dané a předem dohodnuté téma. I když předběžně výbor uvažuje o diskusi k problematice městské

vexilogie v Německu a v České republice, je tematika tohoto setkání dosud otevřená. Výbor klubu se proto obraci na všechny členy, kteří by měli zájem o účast na takovém setkání v Praze či Karlových Varech na jaře 1998, aby mu svůj zájem sdělili **do konce října 1997** písemně, event. navrhli i předmět, kterému by se setkání mělo věnovat. Předpokládáme, že účastníci setkání budou znát alespoň pasivně německy, protože jednání nebude překládáno do češtiny. Podle počtu účastníků z naší strany bychom mohli toto setkání uspořádat v rámci II. ČNVK, tedy jako dvoudenní.

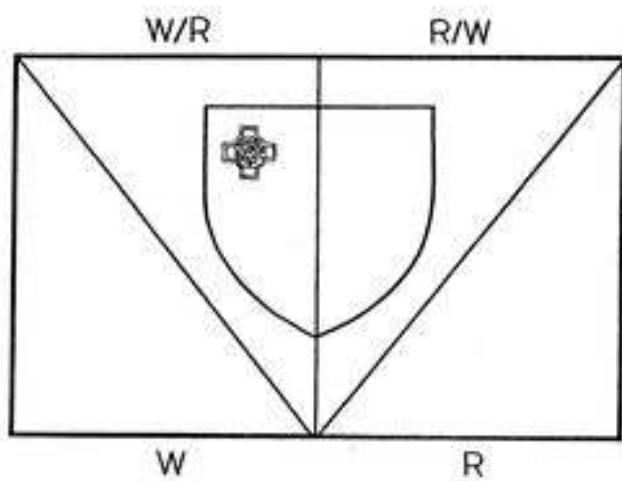
-jm-

Maltská heraldická a vexilogická společnost

Dne 23. ledna 1995 byla v maltském městě Attard ustavena heraldická a vexilogická společnost (The Heraldry and Vexillology Society of Malta. HAVSOM) tohoto ostrovního státu. Jejím předsedou byl zvolen Adrian Strickland, autor stejného díla o maltské heraldice a vexilogii (A look at Malta insignia, 1992). U příležitosti výroční schůze společnosti vydala v září 1996 první číslo zpravodaje "Štit a vlajka" (*Il-Tarka u L-Bandiera*). Druhé číslo, které jsme dostali nedávno, přináší výsledek soutěže na vlajku společnosti. Účastníci výroční schůze rozhodovali o dvou variantách, které se lišily pouze přítomností nebo absencí jiřského kříže na vlajce. V tajném hlasování jen těsně zvítězil návrh obsahující toto vyznamenání, které udělil Maltě v r. 1942 anglický král Jiří VI. za hrdinství ve válce. List vlajky společnosti je rozdělen svislým řezem na dvě stejně velká pole. Žerďové je dále děleno kose, zatímco vlajici šikmo. Vznikají tak čtyři trojúhelníková pole, přičemž

první a třetí je bílé, druhé a čtvrté červené. Přes druhé a třetí pole je položen bíločervený štit s jiřským křížem v bílém poli. Ten označuje heraldickou část společnosti, zatímco vexilogii, konkrétně iniciálu jejího názvu, připomíná tvar druhého a třetího trojúhelníkového pole.

abr

Dr. William G. Crampton zemřel

Dne 4. června nečekaně zemřel prezident Mezinárodní federace vexilogických společností, zakladatel a ředitel Ústavu pro studium vlajek, velký vexilogický odborník dr. William George Crampton. Vždy se velmi zajímal o vexilogické dění v Československu. Vznik našeho klubu přivítal oslavným článkem hned v zimě 1972 ve zpravodaji *Flagmaster*. V srpnu 1993 pobýval několik dnů v Ústí nad Labem, v Praze a Bratislavě a setkal se s několika členy našeho klubu. Jeho publikační aktivita byla obdivuhodná a zcela mimořádná. Od roku 1979 mu vyšlo 45 vexilogických publikací ve 13 zemích a v devíti jazycích. Ke

konci svého života se stal velkým počítačovým nadšencem a propagátorem využití počítačů ve vexilogii.

abr

Docent Ludvík Mucha sedmdesátníkem

Se členy výboru Vexilogického klubu první červnovou sobotu a poté v kruhu svých nejbližších 29. června oslavil předseda našeho klubu sedmdesátku. Ke kontaktu s vexilogií ho přivedla práce na knize Celým světem, kterou vydalo nakladatelství Mladá fronta v roce 1958 a která přinesla barevné kresby vlajek a černobílá vyobrazení státních znaků. Od roku 1966 pak pravidelně otiskoval články o nových vlajkách v zeměpisném časopise *Lidé a země*. Společně s dalšími zájemci o hlubší studium historie a symboliky vlajek založil v roce 1972 Vexilogický klub, první vexilogickou společnost ve střední Evropě, a přispíval do jeho zpravodaje *Vexilogie*. Mezi veřejnosti se proslavil napsáním knihy *Vlajky, znaky zemí světa*. O jejím úspěchu svědčí fakt, že se na českém knižním trhu objevila ve třech vydáních (poprvé v roce 1975) a později byla přeložena do angličtiny. Ve spolupráci s heraldikem Karlem Liškou publikoval v roce 1979 knihu *Klíč k našim městům*, která seznámila české čtenáře s méně známou oblastí české vexilogie, s městskými vlajkami. Muchova vexilogická aktivita neubyla na intenzitě ani v posledních letech. Vexilogii propagoval drobnými články v týdeníku *Český deník* a vexilogické údaje lektoroval v publikacích *Vlajky a fakta do kapsy* a *Státy a území světa*. Účastníci 1. českého národního vexilogického kongresu měli možnost vyslechnout jeho přednášku o oromských praporech. Jubilantovi přejeme pevné zdraví do dalších let a řadu zajímavých příspěvků pro naš zpravodaj.

abr

Do tohoto čísla přispěli:

Roman Klimeš, P. O. Box 200 828, D-12524 Berlin, SRN

Mgr. Pavel Fojtik, Prusíkova 2435, 155 00 Praha 5

Michail Vladimirovič Revnivcev, Bol'sesavino, a. ja. 10, 618014 g. Perm, Rusko

Ing. Jaroslav Martykán, Matúškova 14/796, 149 00 Praha 4

Ing. Jiří Tenora, Preussenstr. 20 B, D-12524 Berlin, SRN

Ing. Aleš Brožek, Keplerova 34, 400 07 Ústí nad Labem

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilogického klubu v Praze 3, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A.Brožek, JUC J.Eichler, ing. P.Exner, mgr. P. Fojtik, J.Hubka, ing. J.Martykán, doc.dr.L.Mucha, CSc., dr.Z.Svoboda a ing. J.Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. Petr Exner, Roman Klimeš a mgr. Pavel Fojtik. Anglické překlady Darina Martykánová a ing. Aleš Brožek.

Červen 1997

č.104

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 426/93 ze dne 23.3.1993.

OBSAH:

SYMBOLY BRITSKÝCH ZÁVISLÝCH ÚZEMÍ V ČÍNĚ	1979
VLAJKY A ZNAKY KRAJŮ, OBLASTÍ A AUTONOMNÍCH OKRUHŮ RUSKA (2.část)	1984
26. VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHÚZE VEXILOLOGICKÉHO KLUBU	1987
NOVÉ VLAJKY	1989
Kongo	1989
Gagauzsko	1990
Turkmenistán	1991
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	1992
RŮZNÉ	1992
Setkání českých a německých vexilologů	1992
Maltská heraldická a vexilologická společnost	1993
Dr. William G. Crampton zemřel	1993
Docent L. Mucha sedmdesátníkem	1994

CONTENTS:

THE SYMBOLS OF BRITISH DEPENDENCIES IN CHINA	1979
THE FLAGS AND ARMS OF THE RUSSIAN PROVINCES, REGIONS AND AUTONOMOUS DISTRICTS (2nd PART)	1984
THE 26th ANNUAL GENERAL MEETING OF THE VEXILLOLOGICAL CLUB	1987
NEW FLAGS	1989
Congo	1989
Gagauz	1990
Turkmenistan	1991
BOOK REVIEWS	1992
VARIA	1992
The meeting of Czech and German vexillologists	1992
The Heraldry and Vexillology Society of Malta	1993
Dr Willam G. Crampton died	1993
Dr Ludvík Mucha is 70	1994

ISSN 1211-2615